

промову в силу названих її особливостей можна використовувати як внутрішній план мовного мислення. Внутрішня мова і є процес мислення «чистими значеннями» [4, 346].

Список використаних джерел

1. Беянин В. П. Психолінгвістика : навч. посіб. – М., 2004.
2. Психолінгвістика : пособие для вузов / под ред. Т. Н. Ушаковой. – М., 2006.
3. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2015.
4. Вадим Глухов. Психолінгвістика. Теория языковой деятельности. – М. : АСТ, 2007.

Мацьків В. А., здобувач ступеня вищої освіти факультету № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) Національної академії внутрішніх справ **Андрусів Л. М.**

ПРАВОВОРЧА ЛІНГВІСТИКА

Стаття присвячена питанням взаємозв'язку мови і права, впливу мовного фактора на правову культуру, залежності якості нормативно-правових текстів від рівня фахово-мовної підготовки тих, хто їх укладає. Особливу увагу приділено мовним проблемам законотворчості, змісту і формі лінгвістичної підготовки нормо-проектувальників в Україні.

Правотворчість є одним зі специфічних різновидів юридичної діяльності, що полягає у розробленні, вдосконаленні, запровадженні, зміні чи скасуванні норм права у формі загально-обов'язкових правових приписів. Як особливо важлива і соціально значуща сфера владної діяльності, правотворчість організовується, забезпечується, охороняється та гарантується державою. Головною метою правотворчої діяльності, здійснюваної уповноваженими суб'єктами (органами держави)

у межах відповідних процедур законодавчого процесу, є «створення та вдосконалення єдиної, внутрішньо-узгодженої системи норм, що регулюють суспільні відносини».

Важливим елементом правотворчої діяльності взагалі та законодавчої техніки зокрема є мова, її лексичні та граматико-стилістичні ресурси, що реалізуються в нормативно-правових текстах. Правові думки, правові знання і правові приписи найкраще матеріалізуються (втілюються) у вербально-синтаксичних конструкціях. Ось чому мова, її ресурси й можливості є надзвичайно важливими для права.

Мову закону, її термінологічний апарат, граматичні та стилістичні особливості вивчає законодавча лінгвістика, як спеціальний прикладний напрям міжгалузевих досліджень, спрямований на визначення закономірностей функціонування мовних одиниць у законодавчих текстах, пошук оптимальних засобів мовної репрезентації правових норм, встановлення правил використання мовних ресурсів у сфері законодавства і законотворення й на основі цього – розроблення науково-обґрунтованих методичних рекомендацій щодо правильного мовного оформлення законодавчих актів і законопроектів [1, с. 23].

Правотворчість – функція держави. Власне, це одна із форм діяльності держави в особі компетентних органів, установ та організацій, які уповноважені (у передбачених законом випадках) готувати, видавати або вдосконалювати нормативно-правові акти. Слід додати, що правотворчість можуть здійснювати – український народ (шляхом референдуму), місцеві громади (на зборах або через обрані ними органи). За допомогою такої діяльності правова система підтримується в активному стані, запроваджуються, змінюються чи скасовуються правові норми.

У літературі наголошується на тому, що правотворчість більш широке поняття ніж, наприклад законотворчість або законодавчий процес. Воно охоплює процес створення всіх форм права: законів, підзаконних актів, правових звичаїв і судових прецедентів [2, с. 33].

Лінгвістика в широкому розумінні – наука про мову; мовознавство. Правотворча лінгвістика є найважливішим елементом, складовою наведених «правотворча техніка», «законодавча техніка» тощо. Вона надає уявлення про мовні

правила з правотворчого стилю, використання слів як основних одиниць правової мови, а також правових штампів (сталих словосполучень), нормативних речень, правових абревіатур і нормопроектної графіки.

Свідоме застосування лінгвістичних вимог сприяє стилістичній обробці нормативного тексту, допомагає сформулювати високу культуру нормативно-правових актів.

Красномовно на адресу юристів висловлювалася відомий фахівець-лінгвіст Н. Артикуца. Вона, зокрема, говорила: «У їх професійній діяльності постійно виникатимуть ті чи інші питання термінологічного і мовно-стилістичного характеру. Серед них – проблеми вибору терміну, його дефініції, диференціації його значень, проблеми синонімії, ононімії та паранонімії в юридичній термінології, функціонування мовних одиниць. Навряд чи в якомусь іншому виді писемного мовлення зовнішня форма висловлення має таке велике, а часом і доленосне значення (у житті окремої людини і держави в цілому), як у юриспруденції».

Від часу виникнення правової регуляції, громадяни свідомо чи несвідомо, але постійно виконують певні правові ролі, дотримуючись або пристосовуючись до певних вимог, дозволів або заборон. У цих правових ролей є суть – суспільна необхідність, обов'язковість та виконуваність юридичних приписів, а також настання усіх тих наслідків, які мають бути при невиконанні певних регуляцій або порушенні правового порядку.

Список використаних джерел

1. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія / Н. В. Артикуца. – Київ, 2004. – С. 188–196, 231–236.
2. Олуйко В. М. Парламентське право України: проблеми теорії та практики / В. М. Олуйко. – Київ : Юрінком Інтер, 2004. – С. 33.